

1975. EL BAIX LLOBREGAT.
13a RECERCA COL·LECTIVA
Convocatòria 2026

---

1. Propòsit de la recerca

A partir de les transformacions que experimenta el Baix Llobregat en la segona meitat dels anys del franquisme (a partir de 1960, aproximadament), aquesta recerca pretén estudiar com es configura el Baix Llobregat en tant que comarca, i analitzar quin paper van jugar en aquest procés els diversos moviments socials, atenent també a les canviants dinàmiques registrades en els diversos municipis de la comarca.

Tipus de recerca

Aquesta serà la 13a recerca col·lectiva del CECBLL. Les convocatòries de Recerca Col·lectiva són marca de la casa. S'inicien als anys 80 amb el doble objectiu de connectar investigadors/res de la comarca que comparteixen interès per un tema i d'impulsar-ne una recerca. Avui dia en diríem recerques col·laboratives, ja que consisteixen en fer una crida sobre una temàtica concreta per aconseguir un equip de persones voluntàries i coordinar un estudi conjunt. És per això que les Recerques Col·lectives compten sempre amb la direcció d'una persona experta per garantir la qualitat dels treballs. Totes les Recerques Col·lectives acabades (un total d'11) han estat publicades. Aquesta recerca és de tipus assagístic; caldrà utilitzar fonts d'arxiu però no és una recerca de buidatge d'arxius.

2. Abast cronològic

L'àmbit temporal de la recerca serà, en general el període de canvis registrat a partir de 1960 (encara que cada dimensió considerada té la seva pròpia lògica temporal), i amb un focus en com es defineix la identitat política del Baix Llobregat ens els primers processos electorals democràtics (eleccions generals del 1977, eleccions municipals del 1979, i elecció del Parlament de Catalunya del 1980). I finalment, no es pot perdre de vista que algunes qüestions clau de la identitat del la comarca (com la capitalitat, la relació de municipis integrants, etc.) no quedaran definides fins al 1987, amb la llei d'ordenació comarcal i la pròpia constitució del Consell Comarcal.

3. Índex i propostes temàtiques

A) Antecedents (1959-principis dels anys 70).

Es desenvoluparà en dos o tres articles estructurat per tres àrees:

- a. Antecedents vinculats al territori i a la seva evolució
- b. Antecedents sobre la societat del moment (demografia, migracions, etc)
- c. Antecedents sobre els moviments socials

Propostes temàtiques possibles: *Desenvolupament industrial (desarrollismo 1959), moviments migratoris (50-60), Concili Vaticà li (1962-1965), creació de CCOO (1964), impuls del turisme, nova cançó, major accés femení a l'ensenyament secundari i universitari, manca d'infraestructures educatives i sanitàries, barraquisme i construcció sense planificació urbanística, impuls del Congrés de Cultura Catalana, Caputxinada (1966), moviment universitari, adoctrinament polític, moviment feminista, Comissió Intermunicipal d'Urbanisme -CiU (1974), vagues obreres (1974), inundacions del Llobregat (1962 i 1971), creació del CECBLL com a associació que defensa la identitat comarcal (1974).*

B) L'any 1975. Una radiografia del territori.

Propostes temàtiques: *riu Llobregat, comunicacions, urbanisme, retrocés de l'agricultura, expansió industrial, sistema polític no democràtic, falta de drets social i polítics, eleccions sindicals i l'entrisme, negociació col·lectiva i consensos, manca d'infraestructures (escoles, ambulatoris ...), drets de les dones, canvis a l'Església, dependència de Barcelona, reivindicació de la comarca com a fet identitari, creació de la Corporació Metropolitana (1974), defensa del català, Diada Nacional a Sant Boi (1976).*

Les diverses temàtiques seran examinades en taules rodones específiques, que apleguin persones protagonistes dels diversos processos, amb la moderació d'una persona experta en la matèria, recollint els testimonis de les persones protagonistes; igualment, s'intentarà situar cada àmbit temàtic en el marc general (local, espanyol o internacional) de la seva època.

S'han previst els següents eixos temàtics (el que no exclou la possibilitat d'incorporar - ne de nous, de subdividir-ne algun, etc.) :

1. Moviment obrer i sindicalisme, lluita pels drets laborals i polítics
2. Moviment veïnal: drets i reivindicacions socials (escoles, ambulatoris...)
3. La defensa i la promoció de la llengua i la cultura catalanes
4. Moviments per l'educació i en el sí dels entorns educatius i estudiantil
5. Els moviments pagesos i la lluita per la defensa de l'entorn natural
6. L'Església del Concili: capellans i laics antifranquistes
7. Salut, sistema sanitari i la reivindicació de serveis de qualitat.
8. Els feminismes: la lluita per la igualtat de drets, i pels drets de les dones
9. Empreses, empresaris i sorgiment de l'associacionisme empresarial
10. Plans metropolitans i urbanisme: les noves necessitats d'un nou territori

S'intentarà que les taules quedin enregistrades, de tal manera que puguin ser presenciades tant per persones del propi territori, com d'altres territoris, i que es puguin visualitzar amb posterioritat a la seva realització.

C) Any 1977. Eleccions generals espanyoles del 1977.

Article sobre els plantejaments i els resultats de les eleccions als municipis del Baix Llobregat, examinant la vinculació del resultat electoral amb els moviments populars dels anys anteriors, així com l'impacte de la primera celebració en llibertat de la Diada de l'11 de setembre o de les manifestacions amb el lema *Llibertat, Amnistia i Estatut d'Autonomia* (1976).

D) Any 1979. Eleccions municipals del 1979 i 1983.

Article sobre el balanç dels resultats de les eleccions per municipis, posant-se en primer terme com els resultats electorals posaven de relleu les diferents realitats polítiques locals, dins la comarca. Això es materialitzaria en els programes electorals presentats i en la gestió que haurien de realitzar els futurs Ajuntaments.

E) De 1979 a 1987. La concreció de la comarca

El camí cap a la constitució de la comarca, en el context canviant definit per les noves realitats polítiques municipals, l'acció de la Generalitat de Catalunya dirigida per CiU i la formació del govern del PSOE a escala espanyola. En aquest context, més complicat que els anys precedents, s'abordaran simultàniament la revisió de les infraestructures del territori, la conflictiva relació amb la ciutat de Barcelona, la sobreposició de les diverses administracions, així com la pèrdua de pes i de protagonisme dels moviments socials dels anys precedents.

Es desenvoluparà amb diferents articles que tractin aquests temes des dels municipis, la comarca i la metròpoli.

4. Formes de participació

La 13a Recerca Col·lectiva del CECBLL està concebuda com un projecte obert, participatiu i col·laboratiu, que vol implicar les persones interessades en el coneixement de la història recent del Baix Llobregat. La participació s'articula a través de tres vies principals:

1. Participació en taules rodones temàtiques a proposta del moderador

S'organitzaran diverses taules rodones conduïdes per persones expertes en els àmbits tractats (moviment obrer, veïnal, feminista, educatiu, cultural, etc.). Aquestes sessions permetran compartir coneixement, generar debat i aportar mirades diverses que serviran de base per a l'elaboració dels articles de la recerca.

2. Aportació individual de recerques locals

Es farà una crida oberta a persones investigadores, historiadores locals, membres d'entitats, activistes o ciutadania interessada perquè puguin aportar estudis, treballs o materials vinculats als seus municipis o a aspectes concrets del període estudiat. Aquestes contribucions s'integraran en el conjunt de la recerca sota la coordinació de l'equip director. Han de ser treball inèdits que aportin també informació inèdita.

3. Participació de centres educatius

La recerca també promou la implicació dels centres de secundària de la comarca mitjançant els Treballs de Recerca de l'alumnat. Aquesta línia permet apropar la recerca històrica a les generacions més joves, fomentar l'arrelament al territori i contribuir a la transmissió de la memòria democràtica.

D'aquesta manera, la Recerca Col·lectiva esdevé un projecte compartit, construït des del territori i amb vocació de generar coneixement rigorós, plural i útil per al conjunt de la societat.

5. Quins terminis tindrà aquesta recerca?

Com bé sabeu una recerca és llarga i difícil d'acotar en el temps. A més, en les recerques col·lectives acostuma a implicar-s'hi força gent, fet que dificulta la coordinació del projecte però aporta una mirada més àmplia i plural. Malgrat això, en proposem el següent calendari de treball:

- Març 2026: crida i constitució de l'equip de recerca.

Taules rodones:

- Maig 2026 – maig 2027: desenvolupament de les taules rodones
- Juny 2027: fi de l'entrega dels articles

Articles temàtics locals o concrets:

- Març-abril 2026: rebuda de propostes
- Maig 2026: acceptació i inici de la redacció dels articles
- Juny 2027: fi de l'entrega dels articles

Participació de centres educatius:

- Març 2026: cerca de professors disposats a dirigir TR sobre algun dels aspectes de la recerca o altres propostes pedagògiques a treballar amb l'alumnat.
- Els TR encavalquen dos cursos acadèmics, per tant els TR implicats en la 13a recerca col·lectiva finalitzaran durant el curs 2026-2027.

Els diversos participants en cadascun dels àmbits de treball rebran una joc de documentació i de materials de referència que puguin ser d'utilitat pel seu treball. Els participants es comprometen a no publicar individualment les seves contribucions, abans de la publicació de l'estudi general per part del CECBLL.

Més informació: <https://www.cecbll.cat/1975-elbaixllobregat/>

